

Trods langvarig økonomisk krise i landbruget, som har gjort kapitaltilførsel svær og overtagelse af bedrifter næsten umulig, så vil et overvældende flertal af de danske landmænd helst være herre på egen gård. ARKIVFOTO: LARS HANSEN

Tanken om andre ejerformer, som delt ejerskab, huer ikke landmændene

Landmændene vil være herre på egen gård

Trods langvarig økonomisk krise i landbruget, som har gjort kapitaltilførsel svær og overtagelse af bedrifter næsten umulig, så vil et overvældende flertal af de danske landmænd helst være herre på egen gård.

Tanken om andre ejerformer, som delt ejerskab med andre landmænd eller kapitalfonde, udefrakommende investorer og børsnoterede selskaber, huer ikke landmændene.

Ifølge en ny stor interviewundersøgelse fra Videncentret for Landbrug blandt 3300 landmænd foretrækker 94 procent stadig selvejet. Og selvom de største gårde er mere åbne overfor andre ejerformer, så foretrækker også otte ud af ti af de helt store stadig selvejet.

Vil bevare indflydelse

Og skal landmændene endelig vælge en anden ejerform, så vil de eje bedriften sammen med andre landmænd, så de bevarer den

bestemmende indflydelse.

- Selvejet er godt indarbejdet i landbrugets traditioner. Man ved, hvad man har og ikke, hvad man får. Derfor er det altafgørende for langt de fleste at være herre i eget hus, siger Klaus Kaiser, erhvervsøkonomisk chef på Videncentret for Landbrug.

Over 90 procent af de danske bedrifter er da også fortsat selvejede, mens resten er i selskabseje. Det er typisk store gårde, hvor der er sameje, eller hvor dele

af bedriften er skilt ud i et selskab, som for eksempel står bag et biogasanlæg eller vindmøller.

Selvejet er ellers flere gange blevet spået svære kår i takt med, at gårdene bliver stadig færre og større.

Tvunget til nye ejerformer

Klaus Kaiser forventer da også, at landmændene måske mindre af lyst end af nød bliver tvunget til at acceptere nye ejerformer.

- Har man en meget stor

gård, stiller det store krav til landmandens adgang til kapital. Her kan det skabe større økonomisk råderum, hvis flere landmænd går sammen, eller der tilføres kapital fra anden side, siger han.

Det tog 50-60 år at indføre selvejet i første halvdel af 1800-tallet. Og Klaus Kaiser tror, det vil vare lige så længe at drosle det ned igen.

- De nuværende generationer er ikke så interesserede, men tonerne ændrer

sig især hos de unge landmænd.

Femte generation

En af dem er 32-årige Søren Søndergaard, som er femte generation på slægtsgården Kobberbølgård ved Billund. En stor svineproduktion, som han driver som et I/S sammen med forældrene, og hvor der også er lejet både jord og stalde på andre gårde.

- Mange af os yngre tænker anderledes. Vi har set mange barske ting de se-

neste ti år, og de fleste af os ejes jo alligevel af nogen andre såsom banker, siger han.

Han ser mange fordele ved nye ejerformer.

Aktiver for 100 millioner

- Efterhånden som gårdene bliver rigtigt store, er det svært for én mand at eje en gård med aktiver for 100 millioner kroner. Desuden kan det være sundt med flere øjne på bedriften.

- Andre virksomheder har jo typisk en bestyrelse. På en selvejet gård er landmanden både bestyrelsesformand og direktør. Og det kan være svært for bestyrelsesformanden at tage en beslutning, som gør ondt på direktøren, når det er samme mand, siger han.

Han erkender dog, at det ville stikke i hjertet ikke at skulle eje slægtsgården.

- Men skulle jeg udvide, måtte en pensionskasse gerne eje de nye bygninger, siger han.

Landmænd vil selv bestemme

* Et stort flertal på 94 procent foretrækker selvejet fremfor andre ejerformer.

* Der er klar tendens til, at villigheden til andre ejerformer end selvejet stiger med størrelsen af virksomheden.

* Svineproducenter er lidt mere åbne over for sameje med andre landmænd - hvis de kan bevare den bestemmende indflydelse.

* Kun hver tyvende landmand vil hellere leje/forpagte end at eje gården.

* Adspurgte om andet end den foretrukne ejerform kan accepteres, svarer godt halvdelen, at kun selveje kan accepteres.

* Hvis denne ejerform ikke er mulig, er 27 procent parat til sameje med anden landmand, hvis han selv bevarer den bestemmende ind-

flydelse.

* Kun 13 procent kan acceptere andres medeje (fonde o.lign.), selvom landmanden bevarer den bestemmende indflydelse.

* Uden bestemmende indflydelse for landmanden har andre ejerformer stort set ingen gang på jorden hos landmændene.